

ORDE VAN ADVOCATEN

ROTTERDAM

JAARVERSLAG
van de
ORDE VAN ADVOCATEN
in het arrondissement
ROTTERDAM
over

1 januari 2019 tot en met 31 december 2019

Inhoudsopgave

1.	TEN GELEIDE	3
2.	DE RAAD VAN DE ORDE	4
3.	COLLEGE VAN AFGEVAARDIGDEN	6
4.	BUREAU VAN DE ORDE	7
5.	TABLEAU EN STAGE-AANGELEGENHEDEN	8
6.	ACTIVITEITEN VAN DE DEKEN EN DE RAAD VAN DE ORDE.....	9
7.	STICHTING OPLEIDING ADVOCATEN ARRONDISSEMENT ROTTERDAM.....	12
8.	JAARREDE DEKEN ORDEJAAR 2019	13

1. Ten geleide

Op grond van artikel 17 lid 2 Advocatenwet vormen de gezamenlijke advocaten die kantoor houden in een arrondissement de Orde van Advocaten in dat arrondissement.

Volgens artikel 17a lid 2 Advocatenwet kent de Orde van Advocaten in het arrondissement als organen de Raad (het bestuur van de Orde), de deken (de voorzitter van de Raad) en de jaarlijkse vergadering van de Orde.

De leden van de raad van de orde worden gekozen in de jaarlijkse vergadering. Dat geldt ook voor de deken en voor de leden en plaatsvervangende leden van het college van afgevaardigden.

De leden van de raad van de orde in het arrondissement Rotterdam worden gekozen voor een periode van maximaal 6 jaar. Ieder jaar treden volgens het Huishoudelijk Reglement twee leden af.

De deken is onbeperkt herkiesbaar.

De leden en plaatsvervangende leden van het college van afgevaardigden worden gekozen voor een termijn van 3 jaar en zijn onbeperkt herkiesbaar.

Artikel 32 lid 4 en 5 Advocatenwet schrijven voor dat door de raad van de orde een verslag over het afgelopen jaar wordt uitgebracht, waarbij tevens verslag wordt gedaan over de stand van de beroepsuitoefening door advocaten en over de afhandeling van geschillen tussen advocaten en cliënten.

Over het jaar 2019 is besloten het verslag over de afhandeling van geschillen en meer in brede zin over het toezicht op de advocaten onder te brengen in het jaarverslag toezicht dekenberaad. Dat jaarverslag, dat bedoeld is voor de maatschappij en externe belanghebbenden is hier te vinden:

Download het [Jaarverslag Dekemberaad](#) hier.

Het jaarverslag van het dekenberaad maakt onlosmakelijk onderdeel uit van dit jaarverslag. In dit jaarverslag wordt ingegaan op de stand van de beroepsuitoefening en aandacht besteed aan de lokale omstandigheden en specifieke aandachtspunten, vooral in het jaarverslag van de deken ([hoofdstuk 8](#)).

2. De raad van de orde

De raad van de orde bestond met ingang van 29 maart 2019 uit de volgende leden:

Mr. P. Hanenberg, deken
Mr. H.J. Breeman, waarnemend deken, portefeuille bestuursrecht
Mr. P.A. van Lange, secretaris, portefeuille opleiding
Mw. mr. E. de Rooter, penningmeester, portefeuilles civiel recht en kanton
Mr. M.V.R. Grandjean Perrenod Comtesse, portefeuilles opleiding en civiel recht
Mr. P.C. Verloop, portefeuille strafrecht
Mw. mr. M.G.J. Maas-Cooymans, portefeuille bestuursrecht
Mw. mr. E.J.M. Habets, portefeuilles gefinancierde rechtshulp, jeugd en familie
Mw. mr. E.M. van den Oudenaller, BOPZ
Mr. M.W.F. Oosterhuis, portefeuilles Grote Kantoren en Civiel
Mw. mr. N.E.N. de Louwere, portefeuilles strafrecht en gefinancierde rechtshulp

De raad van de orde kwam in 2019 dertien keer in vergadering bijeen: 11 januari 2019, 8 februari 2019, 21/22 februari 2019 (retraite), 15 maart 2019, 12 april 2019, 24 mei 2019, 14 juni 2019, 5 juli 2019, 16 augustus 2019, 13 september 2019, 16/17/18 oktober (retraite), 15 november 2019 en 13 december 2019.

Behalve op 21/22 februari en 16/17/18 oktober werden telkens voorafgaand aan de vergadering stageverklaringen uitgereikt. Op 1 november 2019 vond een extra uitreiking van stageverklaringen plaats.

Opening Gerechtelijk Jaar

Op 6 februari 2020 vond de opening van het Gerechtelijk Jaar plaats in Arminius te Rotterdam in het bijzijn van de Balie en delegaties van de rechtbank Rotterdam en het Openbaar Ministerie. Prof. mr. dr. Y. Buruma heeft een inleiding gehouden over 'de staat van de rechtsstaat'.

Ordevergaderingen

In 2019 werd de jaarlijkse Ordevergadering gehouden op 28 maart in de Stadsbrasserie aan het Schouwburgplein te Rotterdam

De raad van de orde werd décharge verleend ten aanzien van het gevoerde financiële beleid in 2018. Verder werd de begroting voor het ordejaar 2019 goedgekeurd en de hoofdelijke omslag voor 2019 vastgesteld op een bedrag van € 535,= per advocaat exclusief BTW.

In deze vergadering traden drie leden van de raad van de orde conform het Huishoudelijk Reglement periodiek af, te weten: mr. G.J.C.M. Cleophas, mr. E.J.M. Habets en mr. A.F. Ammerlaan. Mw. mr. N.E.N. de Louwere is in de plaats van mr. Cleophas als nieuw lid van de raad van de orde gekozen. Mr. Habets is ter vergadering herkozen. Mw. mr. E.M. van den Oudenaller is in de plaats van mr. Ammerlaan als nieuw lid van de raad van de orde gekozen.

De raad heeft geconstateerd dat zijn werkzaamheden zijn toegenomen. De raad heeft ter vergadering dan ook voorgesteld de raad uit te breiden tot 11 leden. Voor deze uitbreiding is de heer mr. M.W.F. Oosterhuis gekozen.

Verder was er een vacature voor het college van afgevaardigden, nu door een arrondissementswisseling mr. H.P. Wiersema moest aftreden. Mr. B.J.V. Keupink is als plaatsvervangend lid het college van afgevaardigden gekozen.

Jaardiner / Baliefeest

Op 28 maart 2019 werd aansluitend aan de Jaarvergadering en de borrel het Jaardiner gehouden in de stadbrasserie aan het Schouwburgplein te Rotterdam. Tijdens het jaardiner is een loterij gehouden, waarbij de opbrengst geheel ten goede is gekomen aan Lawyers for Lawyers.

Op 31 oktober 2019 werd het derde jaarlijkse Baliefeest Rotterdam gehouden aan de evenementenlocatie Boompjes 701 in Rotterdam. De organisatie was in handen van de gezamenlijke activiteitencommissie van de raad van de orde en de Jonge Balie Rotterdam. Het feest ving aan met een Paneldiscussie mede georganiseerd door de Stichting Opleiding Advocaten Rotterdam waarin wederom **gedragsregels en dilemma's** centraal stonden. Advocaten konden hiermee één opleidingspunt behalen. Stagiaires behaalden hiermee een stempel in hun opleidingspaspoort.

Tijdens het feest is de opbrengst van de hiervoor genoemde loterij aangeboden aan Lawyers for Lawyers. Het feest was een groot succes.

3. College van afgevaardigden

Met ingang van 29 maart 2019 bestond de Rotterdamse fractie van het college van afgevaardigden uit de volgende personen:

Leden:

Mr. J.T.C.M. Crepin

Mr. J. van Riet

Mr. P.N.M. de Gier

Mw. mr. W. de Jong

Mw. mr. W.M. van Dijk

Mw. mr. C.M. Jakimowicz

Plaatsvervangende leden:

Mr. B.J.V. Keupink

Mw. mr. A.G.L. van Beest

Mr. R.F. van Leeuwen

De leden van het college van afgevaardigden worden voor een periode van 3 jaar gekozen en zijn herkiesbaar.

4. Bureau van de orde

Het bureau van de orde bestond in 2019 uit:

Mw. mr. C.M. IJsselstein, stafjurist
Mw. mr. E.E. de Leur, stafjurist
Mw. mr. E. de Geus, stafjurist
Dhr. mr. T.V. Haster, stafjurist
Mw. D. Heijmann, secretaresse
Mw. C. van der Wel-Bouwhuis, secretaresse
Mw. A. Sarier, secretaresse
Mw. S. Oerlemans, secretaresse
Mw. M.R.P. Hofmans, secretaresse
Mw. S. Kwee-Yu, medewerker informatiebeheer en boekhouding

Als tijdelijke opvang voor de bureauleiding is mr. P.A. van Lange, secretaris van de raad van de orde, gedurende ten minste 20 uur per week actief geweest.

Op 1 maart 2019 bestond het bureau uit 5,75 fte, waarvan 2,5 fte aan juristen. Op 1 maart 2020 bestond het bureau uit 7,4 fte, waarvan 3,3 aan juristen.

Per 1 november 2019 zijn mr. T.V. Haster en mevrouw S. Oerlemans in dienst getreden. Per 1 januari 2020 is mevrouw M. Begeer uit dienst getreden. Zij is per diezelfde datum opgevolgd door mevrouw M.R.P. Hofmans.

De mrs. IJsselstein, De Leur, De Geus en Haster zijn tevens als advocaat ingeschreven.

Het bureau van de orde ondersteunt de deken en de raad van de orde bij de uitoefening van hun taken.

5. Tableau en stage-aangelegenheden

Op 1 januari 2019 waren volgens het landelijke advocatentableau, gehouden door de Nederlandse Orde van Advocaten, 2090 advocaten ingeschreven in het arrondissement Rotterdam. Aan het eind van 2019 telde het arrondissement Rotterdam 2148 advocaten.

Sinds 1 januari 2015 moet ingevolge artikel 2 Advocatenwet een verzoek om inschrijving als advocaat bij de raad van de orde in het arrondissement waar men kantoor wil gaan houden, worden ingediend.

In de loop van 2019 werden 135 advocaten op hun verzoek door de rechtbank Rotterdam beëdigd.

In 2019 besloot de raad van de orde twee verzoeken om inschrijving te weigeren op grond van artikel 4 Advocatenwet. Hier is geen beklagprocedure op gevolgd.

37 advocaten kwamen in de loop van 2019 uit andere arrondissementen naar Rotterdam en 42 advocaten vertrokken uit Rotterdam naar andere arrondissementen.

72 advocaten lieten zich in de loop van het jaar schrappen of werden geschrapt door de tuchtrechter.

In de periode van 1 januari 2019 tot en met 1 maart 2020 zijn twee nog ingeschreven advocaten overleden. Daarnaast zijn in de verslagperiode – voor zover de raad bekend – een tweetal oud-advocaten overleden.

De raad van de orde reikte in 2018 in totaal 83 stageverklaringen uit.

Verder keurde de raad van de orde in de loop van het jaar 127 patronaten goed.

In vijf gevallen onthield de raad van de orde zijn goedkeuring aan een verzoek om goedkeuring stage en patroon

In één geval verleende de raad van de orde de verzochte vrijstelling van de verplichting bij de patroon kantoor te houden (verzoek ex art. 9b, derde lid Advocatenwet).

In één geval verleende de raad van de orde de verzochte verlenging van de stage (verzoek ex art. 9b, tweede lid Advocatenwet).

In twaalf gevallen adviseerde de raad van de orde over de verzochte ontheffing van de verplichting om kantoor te houden binnen Nederland (verzoek ex artikel 12, lid 3 Advocatenwet).

In tien gevallen adviseerde de raad van de orde over de verzochte ontheffing van de verplichting om kantoor te houden binnen het arrondissement (verzoek ex artikel 12, lid 4 Advocatenwet).

Eind 2019 waren ca. 292 stagiaire-advocaten werkzaam in het arrondissement Rotterdam.

6. Activiteiten van de deken en de raad van de orde

In 2019 hadden de deken en leden van de raad van de orde weer diverse contacten met personen en instanties buiten de Rotterdamse Balie.

Iedere maand neemt de deken deel aan het dekenberaad.

Ook voert de deken ca. iedere vier tot zes weken overleg met de president van de rechtbank Rotterdam.

Verder heeft de deken geregeld overleg met de hoofdofficier van justitie, zowel die van het plaatselijk parket als van het landelijk parket. Jaarlijks vindt (ad hoc) overleg plaats met de president van het gerechtshof, soms gezamenlijke met de Haagse deken.

Daarnaast neemt de deken regelmatig deel aan het Platform Criminaliteitsbeheersing met de burgemeester van Rotterdam, de chef van het politiekorps Rotterdam-Rijnmond, de president van de rechtbank, de hoofdofficier van justitie en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven.

Ten slotte vindt twee maal per jaar overleg plaats van de deken en de Haagse deken met de Raad van Discipline in het ressort Den Haag.

De leden van de raad van de orde voerden ook in 2019 op portefeuillehoudersniveau verschillende keren overleg met (sectoren van) de rechtbank Rotterdam en het gerechtshof Den Haag en met de Raad voor Rechtsbijstand.

Een greep uit de activiteiten van de deken en de raad is de volgende.

Op 8 januari 2019 en 13 mei 2019 werden er bijeenkomsten georganiseerd inzake de landelijke acties voor de Gefinancierde Rechtsbijstand ten kantore van Ploum. Daarnaast vonden er op het bureau van de orde diverse bijeenkomsten plaats van het actiecomité "Red de Rechtstaat".

Op 24 januari 2019 vond de Kwaliteitsconferentie "In gesprek met de rechtbank Rotterdam" plaats bij 'Het Engels Conference Center' in het Groothandelsgebouw.

Op 28 januari 2019 en 30 september 2019 vond het periodiek overleg plaats tussen de portefeuillehouder familierecht en de familiekamer rechtbank Rotterdam .

Tweemaal in het verslagjaar vonden bijeenkomsten plaats van de faillissementscommissie en de rechtbank. In de circulaire van de raad van de orde werden de verslagen van de bijeenkomsten gepubliceerd.

Op 1 april 2019 werd een kick-off bijeenkomst georganiseerd door rechtbank Rotterdam over de pilot "Kleinschalige Voorziening Rotterdam".

Op 4 april 2019 organiseerde de Stichting Juridische Samenwerking aan de Maas voor haar vier ketenpartners, de Erasmus School of Law, de rechtbank Rotterdam, het openbaar ministerie en

de Rotterdamse Orde van Advocaten een professionele ontmoeting rond het thema “De benadeelde in het strafproces”.

Op 11 april 2019 vond het balieoverleg tussen de sector Strafrecht, het OM en de balie plaats.

Op 17 mei 2019 vonden de Rotterdamse pleitwedstrijden plaats in Dordrecht en in Rotterdam.

Op 24 mei 2019 vond een zomerbijeenkomst plaats van de “Vereniging de Dordtse Advocaten”.

Op 30 mei tot en met 2 juni 2019 hebben de deken en de secretaris het FBE-congres bijgewoond in Barcelona.

Op 6 juni 2019 vond een professionele ontmoeting plaats, georganiseerd door het Gerechtshof Den Haag, het ressortspakket en de balies van Den Haag en Rotterdam over het thema: “Appèl op de reclassering”.

Op 13 en 14 juni 2019 heeft de deken The Modern Bar Association Conference bijgewoond in Warschau en daar gesproken over de noodzaak van de onafhankelijkheid van de balie en de vrijheid zich te organiseren.

Van 15 tot en met 18 juni 2019 heeft de deken meegedaan aan de proceswaarneming van Lawyers for Lawyers en andere internationaal opererende mensenrechtenorganisaties in Istanbul, Turkije, ter ondersteuning van aldaar vervolgde advocaten.

Op 16 juni 2019 heeft de deken The Legal Sunday Service bijgewoond in Exeter.

Op 28 juni 2019 heeft de deken de Haagse Sluitingsrede bijgewoond in Den Haag.

Op 1 juli 2019 konden civiele raadsheren aan een professionele bespiegeling deelnemen die in de Universiteit Leiden/Campus te Den Haag werd gehouden met als thema ‘De zitting’. De organisatie was in handen van het gerechtshof Den Haag, het ressortsparket en de Balies van Den Haag en Rotterdam.

Op 6 en 7 september 2019 heeft de deken de Openingsfestiviteiten bijgewoond van de balie te Antwerpen.

Op 24 tot en met 26 september 2019 heeft de deken met de secretaris het FBE-congres bijgewoond in Lissabon.

Op 4 oktober 2019 heeft de deken de openingsconferentie bijgewoond te Leuven.

Op 31 oktober 2019 organiseerde de Stichting Juridische Samenwerking aan de Maas voor haar vier ketenpartners, de Erasmus School of Law, de rechtbank Rotterdam, het openbaar ministerie en de Rotterdamse Orde van Advocaten, een professionele ontmoeting rond het thema “Combi-zittingen huiselijk geweld: 1 jaar ervaring met de geïntegreerde aanpak”.

Op 11 november 2019 organiseerde de rechtbank Rotterdam samen met de Commissie Bestuursrecht van de raad van de orde een professionele ontmoeting tussen rechters en advocaten die actief zijn op het gebied van conservatoir beslag.

Op 19 december 2019 heeft het bureau met de raad van de orde genoten van een kerstlunch.

Onbenoemd zijn dan nog de kennismakingsgesprekken met te beëdigden en overstappende advocaten door de deken en leden van de raad, de contacten met de jonge Balie, de kennismakingsbijeenkomsten voor stagiaires met de Rechterlijke Macht en het Openbaar Ministerie, installatiezittingen, verschillende landelijke overleggen en de verschillende bijeenkomsten in het kader van de “Red de rechtsbijstand”. Daar waar nodig wordt daarop in het volgende hoofdstuk nog ingegaan.

7. Stichting Opleiding Advocaten Arrondissement Rotterdam

De Stichting Opleiding Advocaten Arrondissement Rotterdam organiseerde ook in 2019 weer een aantal cursussen waarmee advocaten niet zijnde stagiaires telkens 2 opleidingspunten konden behalen.

12 februari 2019	Cursus " Recente ontwikkelingen binnen de rechtspraak "
1 april 2019	Cursus "Actualiteiten Arbeidsrecht – belangrijke jurisprudentie 2018"
20 juni 2019	Cursus "Actualiteiten strafrecht en strafprocesrecht"
12 september 2019	Cursus "Wet Arbeidsmarkt in balans (WAB)"
29 oktober 2019	Cursus "Wwft"
26 november 2019	Cursus "Personen- en Familierecht"
10 december 2019	Cursus "De rechtsbescherming van de advocaat"

Verder was de Stichting Opleiding Advocaten Arrondissement Rotterdam één van de organisatoren van de Paneldiscussie waarmee het Baliefest op 31 oktober 2019 aanving.

Alle cursussen werden gegeven in Brasserie Woudestein (Excelsior stadion).

8. Jaarrede Deken ordejaar 2019

Jaarverslag van de deken voor de jaarvergadering met betrekking tot ordejaar 2019 gehouden op 16 oktober 2020.

Vooraf

Voor deze vergadering zal ik geen uitgebreid mondeling verslag doen, maar zal ik enkele delen uit mijn jaarverslag aanhalen en voor het overige verwijzen naar het schriftelijke verslag dat op de website van de orde zal worden geplaatst.

Inleiding

Mijn rede voor de jaarvergadering van maart dit jaar had ik al grotendeels geschreven, maar helaas kon de vergadering toen geen doorgang vinden en raakte het concept onder het stof op de harde schijf. Ruim 6 maanden later herlas ik wat ik geschreven had.

Ik bleek begonnen met de constatering dat met recht gesteld zou kunnen worden dat 2019 een roerig en memorabel jaar was. Meer dan eens was er aandacht nodig geweest voor de staat van de rechtsstaat, de positie van de sociale advocatuur, en de financiering van de rechtspraak en het OM.

Maar de gebeurtenissen van de laatste maanden lijken dat alles te overschaduwen. Wie had gedacht dat wij ongeveer heel het land op slot zouden moeten doen? Dat een schier ongrijpbaar virus het hele openbare leven zo zou beïnvloeden? Zelfs zonder dat we er ziek van worden, legt het virus, althans, leggen onze maatregelen ertegen, heel de wereld plat.

Het had en heeft een impact op ons werk, op het functioneren van de rechtsstaat als geheel. De plotselinge sluiting van de rechterlijke instanties en al wat daarmee samenhangt, heeft uiteraard zijn effecten gehad. Het zorgde voor onzekerheid, voor ongerustheid en soms ook voor boosheid. Het rechtsbedrijf is zeker enige tijd aangetast geweest. Er zullen ongetwijfeld verkeerde keuzes gemaakt zijn. Laten we hopen dat de gevolgen ervan te herstellen zijn en dat de meest verstreckende maatregelen hoe dan ook een tijdelijk karakter hebben. Voor mijzelf sprekend zouden telehoren, Skypezittingen en toegenomen schriftelijke afdoeningen van zaken niet de norm moeten worden. Ook een vergadering als deze zie ik als een noodgreep. Waar het weer kan, moeten zoveel mogelijk besprekingen gewoon aan een vergadertafel worden gevoerd en horen rechtszaken fysiek te worden behandeld en niet op afstand.

Alleen op grond van de vrije keuze van partijen die over voldoende kennis, informatie en goede rechtsbijstand beschikken, is de elektronische weg wellicht een passend alternatief. Onnodig reizen kan wellicht ook voorkomen worden in een bepaald aantal zaken, maar dat mag op de

lange termijn niet ten koste gaan van de zorgvuldigheid en het menselijk contact. Op dit moment doen we er echter niets aan.

Gelukkig zijn er sinds maart van dit jaar wel versneld maatregelen doorgevoerd die een betere afwikkeling van zaken op afstand mogelijk maken en die vooral echte zittingen mogelijk maken in de zaken waarin de aanwezigheid van partijen, tolken, deskundigen en rechters van het grootste belang is. De rechtbanken zouden nu niet meer behoeven te sluiten en dat is een hele verbetering ten opzichte van de situatie in maart 2020.

Ik hoop dat de raad van de orde, de medewerkers van het bureau van de orde en ikzelf in staat zijn geweest om in voldoende mate tegemoet te komen aan alle vragen, zorgen en protesten vanuit de Rotterdamse balie. Wij blijven openstaan voor verzoeken en signalen; hou ons alert en geef ons informatie om mee aan de slag te kunnen. Wij blijven onverminderd ons best doen in de komende, nog onzekere tijden.

Maar, vanmiddag moet ik met u vooral terugblikken naar 2019 dat, zoals ik al zei, al zo veel langer geleden lijkt dan het is.

In januari 2019 demonstreerden we tegen het uitblijven van verbetering van de financiering van de toevoegingen en tegen het eind van het jaar werd bedreigd met ingrijpender acties, zoals het weigeren piketten te doen en verhoorbijstand te bieden. Diverse specialisatieverenigingen trokken een plan om de dienstverlening door hun leden te beperken voor enige tijd om te laten voelen wat er gebeurt als 'wij' het een tijdje voor gezien houden.

Een goed functionerend rechtsbedrijf komt ten goede aan de samenleving als geheel en bespaart op termijn andere kosten. Ik hoop, nogmaals, dat dat inzicht doorbreekt bij degenen die het beleid maken.

Klachtbehandeling

Bij de behandeling van klachten sta ik nu niet stil. Ik wil u graag verwijzen naar het schriftelijk verslag.

Het aantal ingediende klachten was al jaren min of meer stabiel, namelijk rond de 275 per jaar. Helaas blijkt dit vorig jaar anders te zijn geweest; er is sprake van een aanzienlijke stijging; het werden er meer dan 325.

Het streven is onverminderd geweest om in alle situaties die zich daarvoor ook maar enigszins lijken te lenen, zo veel mogelijk gesprekken met de klager en de beklagde te voeren om te zien of langs die weg een oplossing kan worden gevonden. Op zijn minst kan gepoogd worden de voortzetting van de klachtbehandeling te stroomlijnen. Doorgaans slagen wij daar met elkaar in.

Vorig jaar meldde ik nog dat ik wat terughoudendheid meende te zien bij advocaten om in te gaan op de uitnodiging voor een bemiddelingsgesprek, maar ik krijg nu toch de indruk dat die aarzeling minder en minder speelt.

Het probleem is natuurlijk dat dit vandaag weer een stuk moeizamer verloopt vanwege het Coronavirus. Ik vrees ook dat er ondanks alle inspanningen, achterstanden zijn ontstaan die niet eenvoudig weg te werken zullen zijn. De stafjuristen van het bureau en ik doen alle mogelijke moeite, maar ik kan toch niet anders dan toch wat geduld te vragen.

Toezicht

Het dekenberaad heeft evenals vorig jaar een separaat jaarverslag gepresenteerd waarin gerapporteerd wordt over de wijze waarop de deken van de verschillende arrondissementen het toezicht hebben uitgevoerd. Ik verwijs u graag naar de website van de NOVA voor meer details.

Voor enkele zaken die daarin niet specifiek genoemd worden, wil ik verwijzen naar mijn schriftelijke verslag.

Samengevat wordt het risicogestuurd toezicht steeds verder ontwikkeld. Getracht wordt om aan de hand van risicoprofielen eerder signalen te onderkennen over de financiële integriteit van advocaten, de kwaliteit van de dienstverlening en de organisatie van de praktijk.

In dat kader handelt de deken naar aanleiding van signalen van ketenpartners, formele klachten en informatie die verkregen wordt bij kantoorbezoeken.

Ik heb vorig jaar al aangekondigd dat in alle arrondissementen jaarlijks actief gevraagd zou gaan worden om opgaaf te doen van de kengetallen uit de financiële administratie om zo een beeld van de soliditeit van kantoren te verkrijgen. Pilots in andere arrondissementen hebben al waardevolle gegevens opgeleverd en soms tot ingrijpen geleid om erger te voorkomen. Een faillissement van een advocatenkantoor brengt immers veel extra schade met zich mee; zaken van cliënten moeten behandeld blijven met waarborging van de vertrouwelijkheid. Voorkomen is dus beter dan genezen.

Met dat doel is dit jaar, vanaf juli, aan ieder kantoor gevraagd om opgaaf te doen van de belangrijkste financiële gegevens. Inmiddels hebben ruim 50 procent van alle kantoren voldaan en hebben enkele advocaten gemeld dat zij in zwaar financieel weer zijn geraakt. Dat is een moedige stap en ik denk dat die misschien minder snel gezet zou zijn als de uitvraag niet gedaan was.

Anderzijds heb ik uiteraard ook kennisgenomen van de bezwaren of zelfs weerzin tegen deze ingrijpende uitvraag van gegevens. Natuurlijk zijn de vragen gerechtvaardigd wat de deken met die informatie moet doen en of de vertrouwelijkheid wel echt geborgd kan worden. Het alternatief is niets doen en wachten op ongelukken, het onverwachte faillissement van een kantoor, of gesjoemel door een advocaat die financieel kwetsbaar geworden, de grenzen van de ethiek wat opgerekt heeft. En welk antwoord zou ik het publiek in zulke gevallen moeten geven? Als ik weet dat onze positie financieel gezien over de hele linie geen zorgen geeft, en dat ik in goed contact sta met diegenen die wel moeilijkheden ervaren op dit gebied, dan kan ik voor de Rotterdamse balie instaan en dan zal ik dat ook doen. Maar weet ik het niet zeker, omdat ik geen betrouwbare

feitelijke informatie heb, dan doet het mijn geloofwaardigheid geen goed. En uiteindelijk die van de hele balie niet. Het is daarom dat ik u zeg: “Wat mot dat mot!” En vraag ik u heen te stappen op uw bezwaren.

Naast de soliditeit is ook de integriteit op financieel gebied en met name de Wwft een belangrijk aandachtspunt in het toezicht. Dit krijgt in het kader van de kantoorbezoeken hoe dan ook extra aandacht en zal ook leiden tot extra verzoeken om informatie, naast de gebruikelijke CCV-uitvraag.

Ik realiseer mij dat ook dit klinkt als een toegenomen bemoeizucht, controledrift en regeldruk. Ik kan het niet helemaal ontkennen, maar het is noodzakelijk in onze huidige samenleving om de risico's in kaart te hebben.

Opleidings- en stage aangelegenheden

Op dit onderdeel wordt nog teruggekomen tijdens deze vergadering onder het agendapunt nr. 12 'beleidsvoornemens van de raad van de orde'.

Tijdens de vorige jaarvergadering is aangekondigd dat de Rotterdamse raad van de orde het voornemen had een mentoraat in te voeren zoals dat in andere arrondissementen al staande praktijk is. Het is nog niet gelukt dat voornemen tot uitvoering te brengen, mede vanwege de nieuwe beroepsopleiding voor de advocatuur waarin de begeleiding en ontwikkeling van de stagiaires een belangrijkere rol krijgt dan pure kennisverwerving. De behoefte aan een (intensief) mentoraat vanuit de raad van de orde lijkt daarom minder groot.

Niettemin willen de leden van de raad een grotere betrokkenheid bij alle stagiaires verkrijgen. De gedachte is nu om ieder lid van de raad, op de deken na, monitor over een aantal stagiaires te laten zijn. Het is een minder intensieve rol dan die van mentor, maar vanwege het mentoraat in de beroepsopleiding is dat een passender rol. Gestreefd wordt naar een invulling van het monitoraat binnen het huidige ordejaar.

Wel wil ik hierbij aandacht vragen voor de zorg bij de raad en bij mij over alle stagiaires die vanwege coronamaatregelen steeds meer uit het zicht van hun kantoorgenoten op afstand aan het werk zijn. Het is bittere noodzaak, maar ver verwijderd van wat wij graag zouden zien. Ik spreek de hoop uit dat ieder kantoor en vooral iedere patroon zijn taken serieus uitoefent en zo goed als de huidige omstandigheden het toelaten, zicht houden op de ontwikkeling en het welzijn van de eigen stagiaires. Ik wens iedere betrokkene en in het bijzonder de hopelijk niet al te verweesde stagiaires, veel sterkte toe, en bovenal wens ik iedereen betere tijden toe!

Orde-activiteiten

In het afgelopen ordejaar zijn er diverse activiteiten geweest, zoals de opening van het gerechtelijk jaar in Arminius en het baliefeest in oktober bij de Boompjes. Het waren prachtige gelegenheden om elkaar te ontmoeten, in een ontspannen sfeer. Het verslag over 2020 zal op dit punt wel een stuk soberder worden.

Het gehele jaar door hebben leden van de raad input geleverd voor diverse professionele ontmoetingen met de rechtbank en andere contacten met 'ketenpartners' onderhouden.

Het grootste doel van de activiteiten is verbetering van de onderlinge contacten om tot intensivering van samenwerking te komen. De balie dient weerbaar te zijn tegen van buitenkomende kritiek, zelfs van buiten komende bedreigingen. Onze positie als onafhankelijke en partijdige verdedigers van de belangen van de cliënt, met een eigen gedragsregels en tuchtrecht, zie ik als een groot goed. De situatie in verschillende landen van Europa en de VS zie ik als zorgwekkend en zij vormen een afschrikwekkend voorbeeld. Het is helaas niet alleen in duistere dictaturen waar de vrijheid van de advocaat wordt bedreigd of niet (meer) bestaat! Ook hier in Nederland moeten wij enorm oppassen voor onze positie en die van de onafhankelijke rechtspraak. De komende evaluatie van de herziene advocatenwet volgen wij met die gedachten nauwgezet.

Dat geldt ook voor de problematiek rond de sociale rechtshulp. Het is mij bekend in welk zwaar weer de sociale advocatuur zich bevindt en het doet mij goed te zien dat dat dit in onze balie breder wordt gezien. Dat er ook bereidheid bestaat bij kantoren en individuele advocaten die bij wijze van spreken geen enkele toevoeging doen, om op de een of andere manier bij te springen. Misschien zelfs om meer te doen dan dat. Ik kan mij voorstellen dat de balie zich wellicht anders zal moeten organiseren, althans de taken anders zal moeten verdelen, om de rechtsbijstand aan on- en minvermogenden te kunnen blijven bieden.

Ik zie het als een taak van de balie als geheel om daar pal voor te staan en ik heb met genoegen gezien dat er verhoudingsgewijs veel advocaten van heel verschillend pluimage, zich meldden voor de demonstratie in januari 2019. Maar protest alleen is niet genoeg. We zijn Rotterdammers en we moeten aan het werk! Met het oog op de komende verkiezingen is dat van belang. Hopelijk is het weer mogelijk op korte termijn met het 'permanente' actiecomité bijeen te komen en met elkaar te bedenken waarop de focus gelegd kan worden om de doelen te bereiken die wij wensen.

Externe contacten

In het afgelopen jaar hadden de deken en leden van de Raad van de Orde weer diverse contacten met personen en instanties buiten de Rotterdamse Balie. In het schriftelijk verslag treft u daar over meer details aan.

Iedere zes weken heeft het bilateraal overleg van de deken met de president van de rechtbank Rotterdam plaats om signaleringen te delen en waar mogelijk in te spelen op nieuwe ontwikkelingen.

Met de stafjuristen voer ik periodiek en incidenteel overleg met de Raad voor Rechtsbijstand over veranderingen, signaleringen en problemen in het stelsel van gefinancierde rechtshulp. Dit omvat ook signalen van mogelijk misbruik van het stelsel of andere ongerechtigheden. Soms kan aan

de Raad een verheldering gegeven worden, maar soms ook leidt informatie van de RvR tot dekenaal onderzoek.

Voor het eerst heb ik contact gehad met het Uvw over mogelijke knelpunten of opvallende zaken in het optreden van advocaten. Daarbij bleek niets verontrustends, maar het contact vormde aanleiding om elkaar ten minste een maal paar jaar te spreken. Het is mijn bedoeling dergelijke contacten ook aan te gaan met andere belangrijke uitvoeringsorganen.

Daarnaast neem ik regelmatig deel aan het Platform Criminaliteitsbeheersing waaraan vertegenwoordigers van diverse overheidsdiensten en het bedrijfsleven deelnemen.

Jaarlijks heb ik samen met de Haagse deken een of meer keren overleg met de voorzitter van de Raad van Discipline in Den Haag en éénmaal per jaar met de voltallige Raad van Discipline.

De leden van de Raad van de Orde voerden ook in 2019 op portefeuillehoudersniveau verschillende keren overleg met (sectoren van) de rechtbank Rotterdam en het gerechtshof Den Haag en met de Raad voor Rechtsbijstand.

Tot slot heb ik in 2019 een aantal evenementen in het buitenland bijgewoond.

Daaronder waren de openingen van het gerechtelijk jaar in enkele Vlaamse steden en heb ik in het kader van de FBE (Fédération des Barreaux d'Europe) evenementen bezocht in Exeter, Warschau, Barcelona en Lissabon.

Vermeldenswaard vind ik ten aanzien van de buitenlandse contacten vooral dat ik zitting heb in de Human Rights Commission van de FBE en heb ik in die hoedanigheid contacten tussen de FBE, Lawyers for Lawyers en andere internationaal opererende organisaties kunnen leggen, vooral gericht op de situatie in Turkije waar ik enkele malen ben geweest in het kader van trial monitoring in strafprocessen tegen advocaten aldaar. Daarnaast is er ook aandacht besteed aan de positie van de advocatuur en de rechtsstaat in andere Europese landen, zoals Hongarije en Polen. Zelfs moeten wij ons zorgen gaan maken om het Verenigd Koninkrijk, zo begrijp ik uit recente signalen van Britse advocaten.

En helaas ontkom ik er niet aan nog in enige somberheid te blijven hangen.

Overleden advocaten

In september vorig jaar werden wij allen overvallen door de geheel onverwachte en lafhartige aanslag op Derk Wiersum. Het staat mij nog helder voor ogen wat dat onder alle leden van de balie teweegbracht. Op de bijeenkomst in de rechtbank de dag na het overlijden van Derk Wiersum, zag ik veel aangeslagen mensen, maar ik zag ook de saamhorigheid. Hoe lijnrecht de advocaten in de bewuste processen tegenover het OM staan en naar het lijkt, soms ook tegenover de rechtbank, er is de overtuiging dat met de aanslag op Derk Wiersum de gehele rechtsstaat het doelwit was. Het is goed te zien dat ondanks alles iedereen zo goed en zo kwaad het werk voortzet.

Wel heeft het mij nog meer dan eerst, doordrongen van het feit dat advocaten serieus bedreigd worden en grote risico's lopen; signalen en verzoeken in dit kader neem ik dan ook altijd bijzonder ernstig – blijf mij, ook bij twijfel, vooral lastigvallen! Liever een keer overleg te veel dan een keer te weinig.

Naast de gewelddadige dood van Derk Wiersum waren er helaas nog enkele verliezen te betreuren.

Op 31 mei 2019 overleed mr. Paul Dijkers, advocaat te Hellevoetsluis, verloor de strijd van een ernstige ziekte. Paul was een vriendelijke kerel met een mild venijnig gevoel voor humor die zich zijn hele werkzame leven als advocaat vooral heeft ingezet voor mensen met een smalle beurs en die daarbij zijn eigen belang op een heel laag pitje zette.

Later in het jaar, op 27 juni overleed mr. H.J. Sepers onverwacht. Zijn praktijk betrof een diversiteit aan zaken, die grotendeels in Turkije speelden. De laatste jaren voerde hij die praktijk in een zekere bescheidenheid en onopvallendheid.

Nog net het 'ordejaar 2019' namelijk op 29 februari 2020, bereikte mij het bericht dat kantonrechter mr. Leo van Die, overleden was. Leo is jarenlang sociaal advocaat geweest in Rotterdam. Als medeoprichter van het AdvokatenKollektief Vreewijk is Leo zeker een voorbeeld voor mij geweest, maar ook in zijn rustige, vriendelijke en toch steeds zo vasthoudende optreden als advocaat, docent en als rechter.

Op 13 mei 2020 overleed plotseling advocaat en curator mr. Gerhard Gispen. Mr. Gispen was partner bij Houthoff en was een nationaal en internationaal goed bekendstaand advocaat en curator.

Allen zullen zij zeer gemist worden. Ik wil u vragen even te gaan staan om hen in stilte te gedenken.

Bureau

De organisatie van het bureau is in 2019 verder verbeterd. Inmiddels zijn er vier stafjuristen verbonden aan het bureau om de deken te assisteren in alle toezichthoudende taken en de klachtbehandeling.

Daarnaast beschikt het bureau over zes ondersteunende administratieve krachten om alle correspondentie rond de stage- en beroepsopleiding, klachtafwikkeling en financiële administratie van de Rotterdamse orde in zo goed mogelijke banen te leiden.

Gedurende heel 2019 heeft eenieder zich volledig ingezet en spreek ik uiteraard mijn dank uit voor die inzet en het plezier dat wij met elkaar in het dagelijks kantoorleven hebben. Dat leven is nu in 2020 uiteraard heel anders en ik wil graag aan alle medewerkers van het bureau grote complimenten maken voor het organiseren van de verhuizing naar de Westblaak en de

bliksemsnelle omschakeling direct daarna naar het veelvuldig thuis moeten werken en het geheel digitaal moeten werken, waar het eerder toch nog best een papieren administratie was. Ik ben trots op deze club die beschikt over grote flexibiliteit en onderlinge betrokkenheid, bij wie ook het belang van een goed functioneren van de balie steeds hoog in het vaandel staat.

Tot besluit

Als laatste wil ik nog aan u kwijt dat de termijn waarvoor ik mij beschikbaar gesteld heb als deken van de Rotterdamse balie in maart 2021 afloopt. Volgens het huishoudelijk reglement van de orde geldt er echter geen vaste termijn en volgens de Advocatenwet evenmin.

Ik zal eerlijk bekennen het erg naar mijn zin te hebben, dit ambt met veel plezier uit te oefenen. En ook vanwege het feit wij nu in minder goed voorspelbare tijden leven, neig ik ernaar nog een jaar extra aan te blijven, dus tot maart 2022. Misschien hoef ik niet om uw toestemming te vragen, maar het lijkt mij niet onverstandig dit voornemen hier nu te uiten, want mochten mij signalen bereiken dat dit niet gezien wordt als een goed voornemen, dan kan ik er nog van afzien.
